

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ БАНКІВ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Подвігін Сергій Олександрович

Криклій Олена Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи

Держаний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Актуальність. Зміни, що відбуваються в економіці країни, завжди знаходять своє відображення в стані банківської системи. Внаслідок погіршення економічної ситуації в країні в 2009-2010 рр. кризові явища проявились і банківському секторі. Особливо чітко це проявилось в 2009 році, коли банки сформували під активні операції 47 млрд. грн. резервів, а збитки за рік становили 38,45 млрд. грн. [1]. В той же час нормативи, встановлені Національним банком України, виконувалися більшістю банків зі значним перевищенням. За таких умов актуальності набуває питання визначення реальної фінансової стійкості банків України та банківської системи в цілому.

Метою даної роботи є обґрунтування використання показника економічної ефективності банку в системі аналізу його фінансової стійкості.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в науковій літературі немає єдиного підходу до визначення фінансової стійкості банку. Можна виокремити декілька підходів до визначення сутності поняття «фінансова стійкість банку»:

- визначається як прибутковість;
- є складовою загальної стійкості банку;
- ототожнення з платоспроможністю та ліквідністю;
- аналізується як система трансформації ресурсів та ризиків;
- сукупність оптимальних значень визначених фінансових показників.

У даній роботі під фінансовою стійкістю банку ми будемо розуміти характеристику його фінансового стану, при якій досягнута достатність та

збалансованість фінансових ресурсів та активів за умов забезпечення на прийнятному рівні ліквідності та платоспроможності та оптимізації ризиків.

Більшість методів, які застосовуються для аналізу фінансової стійкості банків, базуються на аналізі платоспроможності, ліквідності чи прибутковості банку чи їх поєднання в одній моделі. Але сукупність даних показників, на нашу думку, не ураховує повною мірою всіх особливостей діяльності банку та має ряд недоліків.

Тому вважаємо, що в системі аналізу фінансової стійкості банку доцільно використовувати показник економічної ефективності банку, адже він характеризує досягнення поставлених результатів банківської діяльності з урахуванням ризиків, що їй притаманні, як результат реалізації ефективної системи управління ним.

Економічна ефективність банку може оцінюватись за різними підходами та критеріями. Загалом підходи до оцінки ефективності можна класифікувати залежно від того, що є об'єктом оцінки, та від того, чи враховує підхід ризику. Зобразимо дані підходи на рисунку 1:

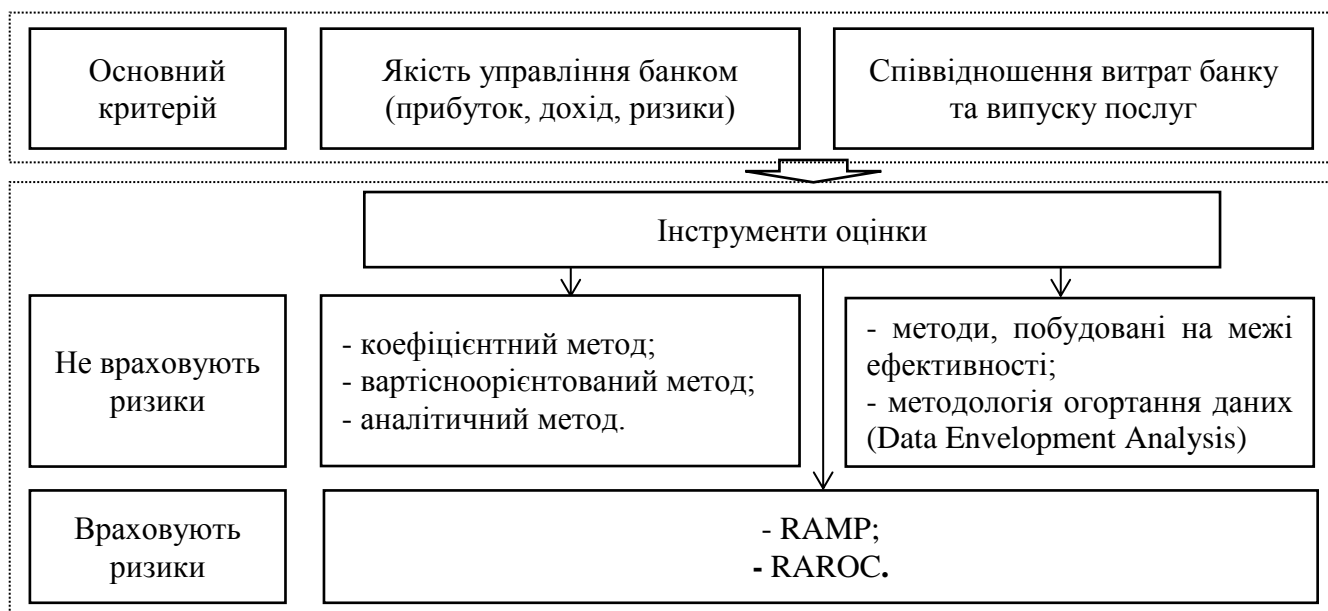

Рисунок 1 – Класифікація методів оцінки економічної ефективності банку

Нами проведено аналіз економічної ефективності банків I групи згідно з класифікацією НБУ за 2009-2011 рр. Для аналізу економічної ефективності банків нами використано метод DEA (Data Envelopment Analysis) [2].

В ході аналізу нами отримано наступні результати. Масштабна ефективність I групи банків зросла на 10%. Пояснити даний факт можна політикою найбільших банків щодо оптимізації своєї структури та скорочення адміністративних витрат.

Чиста технічна ефективність банків I групи залишилась майже незмінною (відбулось зростання на 2%) і залишаються на середньому рівні. Пояснення даного факту лежить в економічній сфері, адже вартість ресурсів для банків на даний момент є досить високою, а економічна активність юридичних та фізичних осіб залишається на низькому рівні.

Технічна ефективність банків I групи за період дослідження зросла на 10%, але все ще залишається низькою (на 01.01.2012 становила 65%). Варто зазначити, що декомпозиція даного показника показує, що зростання технічної ефективності викликане перш за все підвищенням масштабної ефективності.

Висновки: проведеного аналізу економічної ефективності банків I групи згідно класифікації НБУ нами виявлено, що масштабна ефективність аналізованої групи банків зросла на 10%, чиста технічна ефективність банків I групи залишилась майже незмінною (відбулось зростання на 2%) і залишаються на середньому рівні, а технічна ефективність все ще залишається низькою (на 01.01.2012 р. становила 65%). Отримані результати аналізу економічної ефективності банків є свідченням того, що більшість з них працювала неефективно, а тому не може мати достатній рівень фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс] \ Сайт Національного банку України. Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798 – Назва з домашньої сторінки Інтернету

2. Farrell M. J. The Measurement of Productive Efficiency // Journal of the Royal Statistical Society. – 1957. – А СХХ. – Pt. 3. – P. 253–290

Подвігін, С.О. Економічна ефективність банків в системі фінансової стійкості банківської системи [Текст] / С.О. Подвігін // Творчий пошук молоді - курс на ефективність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (19 лютого 2013 р.). – Хмельницький: ХКТЕІ, 2013. – С. 249-251.